

Ahmet Lütfi KAZANCI

Çorum'da Mehmet Nuri-Pakize ailesinin dördüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. Nüfus müdürlüğü onun doğum tarihini 01.08. 1936 olarak tespit etti. Bugünkü Zafer İlkokulundan (eski vali konağı) yukarıya çıkan sokakta 51 numaralı evde yirmi yılını geçirdi. Daha sonra yine aynı sokakta bir başka eve taşınan ailesiyle de yirmi bir yıl beraberce yaşadı.

Baba Mehmet Nuri çarıkçılık yaparak ailesini geçindirmek için çalışırken hafız olması münasebetiyle mahalle mescidinin imamlığını da beraber yürütmüş ve aralıksız yirmi sekiz yıl müddetle Tepecik camiinde ücretsiz görev yapmıştır. Çorum'un Mecitözü ilçesine haftada bir gün yürüyerek çarık satmağa gitmektedir. Gidiş ve gelişi altmış km. den az olmayan bu yolculuğu sırtında çarık heğbesi ile kat'eden Hafız Mehmet Nuri Efendinin şu cümlesi, hala Kazancı'nın gözyaşlarıyla yadettiği özel bir hatıra olarak kalmıştır: Oğlum şayet yetişebilirsem camiye gidip yatsı namazını da kıldırıyordum.

Bu aile bazan iki yumurtayı suda kaynatır, soyulan yumurtalar itina ile ikiye bölünür. Dört parçanın her biri dört kardeşin önüne konur. Fedakarlık bundan sonra başlar Çünkü kardeşlerin her biri yarım yumurtadan baba, anne ve halaya hak ayırırlar, kalan kısmı da afiyetle yerler. İkinci Cihan Harbi'nin devam ettiği o günlerde pek çok ailenin yemek sofrası bu ölçüler içindedir. Bunu bulamayan pek çok ailenin uğradıkları maddi ve özellikle manevi çöküntüyü Kazancı hatırlamak bile istemiyor.

Kazancı, ekmeğin karneyle satıldığı günleri yaşamıştır. Her ailenin, nüfus sayısına göre elinde karnesi vardır. Bu karnede gösterilenden ötede ekmek alma hakkı olmadığı gibi, dün hakkını kullanmayan bugün iki günlük ekmek alma hakkına da sahip değildir. Komşu kadının, "Bugün köye gidiyoruz. Bizim karnemiz ile de alın," diyerek karneyi bırakıp gitmesi, büyük bir memnuniyet hasıl etmiş ve birkaç gün için ailede "ekmek bayramı" yapılmıştır.

Kazancı bazan babasından para ister. Mehmet Nuri Hoca cüzdanını çıkarıp gösterir.

-Oğlum, para yok , der.

Bu ses, Kazancı'nın alıştığı ses tonu ile söylenmez. Üzüntü doludur. Nitekim bazan baba, hıçkıra hıçkıra ağlar. Durumu kavrayamayan beş yaşındaki çocuk,

-Baba neden ağlıyorsun, demekten kendini alamaz.

-Oğlum, sen anlayamazsın, cevabı verilir.

Fakru zaruret içinde ve daha bir çok olumsuz şartlar altında ama kimseden bir şey beklemeden hayatını sürdürürken, mahallenin ücretsiz imamlığını da üzerine alması sebebiyle olsa gerek ki Hafız Mehmet Nuri Efendi, mahalleli tarafından gerçek anlamıyla saygı görmüştür. Akşama doğru o evine gelirken, onu ilk defa gören kadın ya da erkek hatta çocuk, "Hafız ağa geliyor!.." diye seslenecektir. Bu ilan üzerine sigaralar söndürülecek, çeşmeye çorapsız gelen kadınlar koşup giyinip gelecek, çocuklar dillerine hakim olmağa çalışacaklardır. Bu şartlar altında hocanın verdiği selam alınacak ve o namaz hazırlığını yapmak üzere evine girecektir.

Altmışlı yıllarda imamlık mukabilinde belli bir ücret alma imkanına kavuşan Hafız Mehmet Nuri Efendi, artık ihtiyarlamıştır. Namaza hazırlık yapmak üzere nefes nefese eve geldiğinde

-Baba, namaza ben gidiversem olur mu?...diyen oğlunun yüzüne memnuniyetle bakar.

Bu bakış, bir bakıma, ektiğini belli ölçüde biçmiş olmanın verdiği huzurla ilgilidir

-Allah senden razı olsun oğlum, der ve nefesi genişler.

1964 yılında öğretmen olan Kazancı, aile geçimini merhum ağabeyi Rifat ile birlikte, üzerine alır. Mehmet Nuri Efendi bundan böyle sadece kahvede içeceği çay parasını ödeyecektir. Ömrü boyunca ilk defa cebi üç beş kuruş gören hoca, maaşının yüzde seksen gibi bir artış gördüğü günlere de ulaşır. Artık ayda dört yüz seksen lira maaş almaktadır. Dünyalar onun olmuştur. Sabah namazına götürdüğü torunlarına simit alıp dönmenin sevinci ile doludur. Ancak bu maaşı üçüncü defa aldığından bir gün sonra Yüce Makamın sahibinden davet gelir ve 2 Ağustos 1966 tarihinde vefat eder.

* * *

Annesi Pakize hanım, Kazancı'nın doğumundan sonra hastalanmış ve bu hastalık dokuz yıl sürmüştür. Çorumdaki bütün doktorlar hastayı muayene etmişlerdir. Genel olarak birleştikleri nokta, hastanın pek az ömrünün kaldığı ve bu sebeple canı ne isterse yedirilmesi şeklindeki tavsiyeden ibarettir.

Bazan en tabii ihtiyacı için yataktan kaldırılan hasta her üç adımda bir sandalyede dinlendirilerek götürülüp getirilir. Hasta adeta canlı bir cenaze gibi yıllar boyu bu derdi çeker. Bu şartlar altında geçirilen dokuz yıl boyunca Kazancı, anne kucağına hasret kalmıştır. Nihayet Cihan Harbinin sona ermesi ve Almanya'nın teslim olmasıyla dış dünyaya açılan kapılardan dışarı çıkan ilim adamlarından birkaç tanesi de Çorum'a gelmiştir.

Yeni ve yabancı bir doktorun geldiğini ve bir defa da hastayı ona göstermek istediğini bildiren Devlet Hastanesi baştabibinin teklifiyle Pakize hanım, sedye üzerinde Hastaneye taşınır. Alman doktor hastayı görür ve kansızlık teşhisi ile kontrolü altına alır. Biri erkeklere, diğeri hanımlara ait olan iki koğuşta sadece kansızlık derdi çeken hastalar bulunmaktadır.

Alman doktor, o güne kadar hastaların hiç tanışmadığı güler yüzüyle ve pek ciddi ilgisiyle tedaviye başlar. Elli kilo olarak sedye ile getirilen Pakize hanım, yirmi bir gün sonra yetmiş kilo olarak taburcu edilir. Dokuz yıldır yüzüne ilk defa kan gelmiştir, gülümsemektedir. Devlet hastanesinden eve kadar iki kilometreden az olmayan mesafeyi annesi ile el ele tutuşup yürüyerek geldiklerini anlatırken Kazancı'nın gözleri hala yaşla doluyor. Çünkü hasta, dokuz yıldır yüz metrelik bir yolu bile yürümeğe hasret kalmıştır.

Eve kadar gelip ziyaret etme nezaketini gösteren ve tedavi müddetince hiç ücret almayan doktorun "Pekize, Pekize" şeklindeki hitapları Kazancı'nın kulaklarında kalan hatıralar arasındadır. Bütün doktorların pek az ömrü kalmış dedikleri Pakize hanım bundan böyle otuz üç yıl yaşamış ve iki çocuğu daha olmuştur.

Pakize hanım 15 Ağustos 1978 tarihinde veda eder.

* * *

Kazancı çocukluk yıllarıyla ilgili olarak defterine şunları kaydetmiş:

-Çocukluk Yılları-

Hatırlarım oynadığım günleri
Lastik ayakkabı ayaklarımda
Aşık oynar, çevirirdim çemberi
Mahallenin tozlu sokaklarında

*

Bir sağa, bir sola koşar dururdum.
Kamçıyla topaça vurur, vururdum.
Kıyı diplerinde yatar uyurdum.
Alıp götürürler kucaklarında

*

Nerde "anam" sözün duysam birinden
Bir burukluk olur dudaklarımda
Gözlerimden akar birkaç damla yaş
Akar akar kurur yanaklarımda

*

Yıllar geçti unuttum o günleri.
Ak saçlar belirdi şakaklarımda.
Bazan bir ok delip geçer gönlümü
Hasret dolu akşam şafaklarında (26 Aralık 1981)

* * *

Kazancı İnkılap ilkokulunda okudu. Bugün İnkılap ilkokulunun yerinde Çorum Emniyet Müdürlüğü binası bulunuyor. Onun ilkokul hayatı pek sönük geçmiştir. İçine dönük tabiatının yanında öğretmenlerin tutum ve davranışları da ona önemli ölçüde tesir etmiştir. İkinci sınıfa başladığının ilk haftasında öğretmen onu tahtaya kaldırır, (H veya G) harflerinden birini yazmasını söyler. Kazancı diğerini yazar ve iki şiddetli tokatla cezalandırılır. Bu tokatların iki önemli sonucu olmuştur: Biri tokatları yedikten sonra yaşadığını ya da yaşamadığını bilemeyecek derecede perişan olmasıdır. İkinci ve daha etkili sonuç ise aradan altmış yıla yakın zaman geçmesine rağmen Kazancı hala bu harfleri birbirinden rahatça ayırdedebilmektedir.

Okuldaki öğretmenlerden Mustafa bey güçlü kuvvetli bir kişidir. Bununla beraber öğrenci dövmekten de ayrı bir zevk almaktadır. Çocukların çenelerine indirdiği yumruklar ihtimal ki onu mutlu ediyordu. Dövmek istediği çocuğun çenesine doğru evvela sağ yumruğunu vurur gibi yapıyor, çocuk sakınınca bu defa sol yumruk iniyordu. Henüz yedi-on iki yaşlarında olan bu yavruların karşısında muzaffer bir boksör gibi bir tavır takınan bu öğretmen hakkında Kazancı'nın zihninde hiç iyi bir hatıra yok.

Bu arada sınıfta öfkelenen bir başka öğretmen, elindeki sopayı kara tahtanın yanından en arka sırada oturan bir arkadaşa fırlatmış, "Erol'e atmıştım" şeklinde bir açıklama yapmayı ihmal etmemiştir. Bu sopanın, Erol'e ulaşmadan bir başka öğrencinin kafasına ya da gözüne çarpması önemli değildir. Yeter ki öğretmen hırsını tatmin etmiş olsun. Bu öğretmen Kazancı'nın hatırladığına göre üçüncü sınıfta gelmiş ve öğrenciler onunla bir yıl beraber olma mutluluğunu tatmışlar ya da o bir başka sınıfı daha mutlu etmek üzere Kazancı'nın sınıfına veda etmiştir.

Pek tabii olarak bu ve benzeri davranışlarını gördüğü ama sevildiğini, okşandığını, takdir edildiğini hatırlamayan Kazancı, bugünkü eğitim ve öğretim anlayışının çok farklı olduğunu görmesine ve bilmesine rağmen, yeni okula başlayan çocukları gördükçe içinin sızlamasına engel olamıyorsa, bunun sebebi o günlerin acı hatıralarında aranmalıdır.

Başöğretmen Mahir Tümer bey, tam anlamıyla efendi bir insandır. Hoşgörünün, sabrın, sevginin ne demek olduğunu öğrenci ondan öğrenmiştir. Zaman zaman derste kalemiyle bir öğrencinin kulağına hafif hafif vurarak

-Evladım, yamalı elbise giymek ayıp değildir. Ayıp olan yırtık ve pis elbise giymektir. Bakın ben başöğretmen olduğum halde yamalı elbise giyiyorum, der ve elbisesindeki yamayı gösterir.

Üçüncü sınıfa geçtikleri günlerde bir gün ellerine bir on kuruş geçer. Rahmetli ağabeyi ile bu parayı verip bir simit alma konusunda üç teneffüs süren bir müzakere yapılıır. Çünkü ilk defa ellerine böyle

külliyetli bir para geçmiştir. Bir daha bu kadar bir paraya sahip olamamak vardır. Üçüncü teneffüste karar verilir ve simit alınır. Kazancı'nın da ağabeyinin de ilk yedikleri simit budur. Bundan sonra yıllar boyu yine ikinci bir simitin hayali yaşanacaktır.

İlkokul hayatına ait en tatlı hatırası, bir kabakulak hastalığı sonucu olarak okulun üç hafta tatile girmesidir. Yirmi bir günün sonunda tatil iki hafta daha uzatılmıştır. Üçüncü defa uzatma oluverir düşüncesiyle ve büyük ümitlerle giden Kazancı, bu defa eğitim ve öğretimin başladığını öğrenir ve beş hafta süren mutluluk dolu tatil hayatına veda eder.

* * *

İlkokulun bitiminde onu Kur'an Kursu beklemektedir. Genel görünüşüyle güler yüzlü, çalışan talebesini evladı gibi seven hatta şaka yapan bir hoca ile tanışır. Artık ona bir çalışma hevesi gelmiştir. Hoca (Hafız Mehmet Kemal Erdin) zaman zaman onu örnek göstermekte ve hatta cebine harçlık koymaktadır. Kazancı bu harçlıkların, babası tarafından hocaya bırakıldığını yıllarca sonra öğrenecektir. Böyle başlayan bir çalışmayla yirmi bir gün sonra Kur'an okuma imkanı elde edilmiştir. Ailenin bu konuda ciddi şekilde destek olması sonucu olarak hafızlığa başlatılan Kazancı, iki sene beş ay yirmi gün süren bir çalışma sonucu olarak Kur'an-ı Kerimi tamamen ezberlemiştir.

Hafızlığa çalıştığı yıllardan kalan en tatlı hatıra, Kur'an öğrenme hevesiyle Kur'a gelen Hayrettin Karaman ile tanışmış olmasıdır. Hoca her öğrenci ile birer birer meşgul olamayacağını anlayınca yüzüne okuyanları ikişer üçer hafızlık yapanlara taksim etmiştir. İlerinin büyük ilim adamı, İslam Aleminin gerçek anlamıyla medar-ı iftiharını Hayrettin Karaman bundan böyle bir müddet derslerini Kazancı'ya dinletmiş, yüzüne iyice okuma imkanını elde ettikten sonra Arapça öğrenmek üzere Kurstan ayrılmıştır.

* * *

İmamı ücretsiz olan caminin müezzinliği yine Kazancı ailesine kalmıştır. İki ağabeyi ile birlikte o da müezzinlik yapmış, "Tanrı Uludur..." sözleriyle başlayan ezanı yüzlerce defa okumuştur. Farz namazlardan önce ikamet okunurken, cemaatten birinin kapıda gözcülük yapması ve işaret vermesi ile ikamet, "Allahü Ekber..." şeklinde ama hafif sesle okunması onun unutamadığı hatıraları arasındadır.

Ramazın gecelerinde minarede temcid ilahileri okunması adeti vardı. Her gece için Emniyetten özel izin alınarak okunan bu ilahiler eşliğinde hanımlar sahur yiyeceklerini hazırlardı. Her gece mutlaka görevliler gelir, engel olmak isterler fakat özel izin gösterilir ve devam edilirdi.

"Bu Eşref Oğlu Rumi'nin / Günahı çok durur gayet./ Kıl şefaata ya Muhammed,/ Şefaata ya Rasulallah..." mısralarını

hatırladıkça o günlerin tatlı anıları da Kazancı'nın hayallerini süslüyor.

1950 Mayısından sonraki yıllarda minarelerden temcid ilahileri okunmasının önünden bütün engeller kalkmış, özel izin alma mecburiyeti kalmamış, ama bu defa insanlara bir şeyler olmuş, baskı döneminde yatsıdan çıkar çıkmaz sözleşip temcid verme derdine düşenler kendilerini naza çekmişler ve ayda bir gece olsun temcid verilmez olmuştur.

1950 yılının bir Ramazan gecesi geç vakit mahalle imamının kapısı çalınır ve Mehmet Nuri hoca uyandırılır, sabah ezanını "Allahü Ekber..." diye okuyacağı müjdesi verilir. Evde bir bayram havası yaşanır. Elhamdülillah diyen hocanın gözlerinde birikenler sevince delalet eden gözyaşlarıdır.

Ezanın aslına çevrildiği ilk Cuma namazını Çorum Ulu Camiinde kılan Kazancı, ak sakallı bir ihtiyar görür, Müezzinlere "İlk Cuma ezanını ben okuyacağım... diye nezrim var, İzin verin, ezanı ben okuyayım" diye yalvarmaktadır. Verilen izin ile iç ezanı bu ihtiyar tarafından okunur. Ezan okunurken camide bulunan binlerce insanın hıçkırarak ağladığı bir olay yaşanmıştır. Bu, yıllar boyu yasaklanan ve okumakta ısrar edenlere cezalar yağdırılan ezana duyulan hasretin gözyaşlarıyla ifade edilmesidir. Kazancı, hayatı boyunca bu kadar geniş bir topluluğun bir arada gözyaşı döktüğü bir olayı bir daha yaşadığını hatırlamıyor.

* * *

Hafızlığın bitiminden sonra babasının yanında çarık dikmeğe başlayan Kazancı bir zaman sonra ayakkabıcılığa verilmiştir. Hamid camisinin yanında Osman ve Fazlı isminde iki ortak ustanın denetiminde çalışmağa devam etmektedir. Ustaların her ikisi de gerçek anlamıyla yoksul, ama o derece dürüst kişilerdir. İşlerini son derece itinalı olarak yapmaktadırlar. "Sizden hiç kimse, kendi şahsı için arzu ettiğini mü'min kardeşi için de arzu etmedikçe gerçek anlamıyla iman etmiş olmaz" düsturunun en açık örneğini Kazancı bu iki fakir ustanın çalışmalarında görmüştür. Dikilen ayakkabı her defasında kendi çocuğuna dikilirken gösterilecek itina ile dikilmekte, bir tek dikişin ya da çivinin daha geniş veya daha sık olmamasına dikkat edilmektedir.

Bir gün zengin bir aileye mensup olduğu her halinden belli olan bir delikanlı ayakkabı yaptırmak üzere dükkana gelir. Köselesi ve derisi Avrupa malı olan bir ayakkabı ister. Ölçü alınır. (O günlerde hazır ayakkabı satımı henüz yoktur.) Arzu ettiği gibi dikilir. Delikanlı ayakkabıyı giyer, beğenir, borcunu sorar. Fazlı usta yirmi yedi buçuk lira der. Hemen ödeyip ayrılır.

Osman usta istenilen ücreti çok bulur. Fazlı usta, "Ben ne bileyim pazarlık yapmadan parayı ödeyeceğini?" diye kendini müdafaa eder. Ama kendi de pişman olmuştur. Normalde yirmi beş

liraya dikilen ayakkabı ile bu ayakkabı arasındaki farklar göz önüne alınır, yapılan bütün hesaplar yirmi altı lirada düğümlenir. Arada yüz elli kuruş vardır. (O günün parasıyla altı ekmek alınabilecektir)

İki usta, müşteriden alınan yüz elli kuruşun vebalinden kurtulabilmek için bir haftadan az olmayan bir süre içinde defalarca oturmuşlar, inceden inceye hesaplar yapmışlar fakat bir türlü rahatlatıcı neticeye ulaşma imkanı olmamıştır. En kolay yol, delikanlıyı bulup yüz elli kuruşu kendisine teslim etmektir ama onu bilen yoktur.

İşlerini son derece itina ile yapmaları sonucu olarak pek az ama pek sağlam ve mükemmel ayakkabı diken bu iki usta, iki aileyi doyuracak geliri elde edemedikleri için ayrılmışlar, Fazlı usta Kale ilkokulunda bir hademelik bulmuş, Osman usta İstanbul'a yerleşmiştir.

Bu defa Kunduracı Mehmet hafız'ın yanında çalışmaya başlayan Kazancı burada fazla kalamamıştır. Çünkü Çorum'da İmam Hatip Okulu açılmaktadır. Ulu Cami imamı Batumlu Yusuf hoca, meslektaşının oğlu olan Kazancı'nın bu okula girmesi için ısrar etmektedir. Neticede baba ve usta arasında gidip gelen hoca efendi, bu delikanlının İmam Hatip Okuluna yazılmasını temin eder, beş numara ile okula kayıt yapılır. O günlerde on yedi yaşındadır.

İlkokuldan ayrılalı beş sene olmuş, okuyup yazmanın ötesinde elde bir şey kalmamıştır. Zaten ilkokul hayatı pek sönük geçmiştir. Bu sebeple sınıfta en son sırada yer aliverme korkusu vardır. Bu korku onu ciddi şekilde çalışmaya sevk etmiştir. Birkaç dersin yazılı imtihan sonuçları geldiğinde o, "çalışırsam başaracağım" sonucuna ulaşmıştır. İlk yılı ve daha sonraki yılları birincilikle bitirme imkanını bulmuştur. Tatillerde dükkanda çarık dikerken bulduğu fırsatları değerlendirmiş, özellikle Konya İmam Hatip Okulunda okuyan Hayrettin Karaman'dan tatil boyunca Arapça, Farsça dersleri almış, fakat Hayrettin Hoca'dan her ayrılışında içinin çalışma azmi ve sevgisiyle dolu taşıdığını hissetmiştir.

* * *

İmam Hatip Okulu Kazancı için yepyeni bir hayatın başlangıcı olmuştur. Yeterince girgin, eline aldığı işi başaran bir öğrencidir. Her çeşit öğrenci faaliyetlerinde görev almanın yanında, hutbe dinleme komisyonu olarak seçilen iki öğretmenin üçüncüsü odur. Okul Müdürü Necmi Şamlı (Allah rahmet etsin) zaman zaman sınıfı toplar, kendisi disiplini te'min ederken Kazancı'ya Arapça dersi verdirir. İlkokul hayatında ayakları geri geri giden, bir türlü okula gitme arzusuna sahip olamayan isteksiz öğrencinin yerinde şimdi çalışan, çalışmasını seven, okula gitmeyi bir ibadet olarak değerlendiren, hayat dolu bir öğrenci vardır. Bu öğrenciyi okulda verilen dersler tatmin etmemekte, özellikle meslekiyle ilgili olarak bir şeyler okumaya, kendini yetiştirmeye çalışmaktadır. Arkadaşları arasında

saygı gören bir durumdadır. Bir gün Metin Cankat isimli bir arkadaşı ona şu cümleyi söyleme ihtiyacını duymuştur: Senin şu ağırbaşlılığın var ya, ona sahip olmak için çok şeyimi verebilirdim.

İmam Hatip Okulunun açıldığı yıllar, ilim yönünden gerçek anlamıyla mahrumiyet yıllarıdır. Öyle ki, birinci sınıfı bitirdiği günlerde bir şeyler okuma derdine düşen Kazancı'nın bulabildiği kitap sayısı sadece dördttür. Bunlar

1-Büyük İslam İlmihali (Ömer Nasuhi Bilmen)

2-İslam Dini (Ahmed Hamdi Aksekili)

3-Din Kılavuzu (Mustafa Asım Köksal)

4-Amentü Şerhi (Numan Kurtulmuş) isimli kitaplardır. O, bir başka kitap bulamadığı için bu kitapları birkaç defa okuma mecburiyetinde kalmıştır.

İkinci sınıfa geçtiği günlerde Hafız Nuri Efendi, dokuz cilt tutarında bir kitap ile eve gelir. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın "Hak Dini Kur'an Dili" adını verdiği meşhur tefsirdir. Eski bir ortağı, okuyalım diye aldık. Fakat bizde okuyan yok diyerek otuz beş lira mukabilinde bu güzel eseri takdim etmiştir. Kazancı bu tefsiri o günlerde yirmi yedi liraya ciltletmiştir.

Özellikle Arapça derslerine gelen Server Hoca'nın samimiyeti, efendiliği, " Aah oğlum, ne olurdu bir hoca bulsam da yirmi sene önünde diz çöküp okusam, yirmi sene de kitap mütalaa etsem" deyişi hala unutamadığı hatıralar arasındadır.

Beşinci sınıftan itibaren kendi sınıfında ya da diğer sınıflarda bulunan arkadaşlarına Arapça dersi verme imkanını bulmuş, o sınıflara göre zor bir metin olan "İzhar" isimli nahiv kitabını en az iki defa okutmuştur.

* * *

Okula yeni tayin edilen ve gelir gelmez müdür yardımcılığına atanan bir meslek dersleri öğretmeni, Kazancı'nın hayatında pek acı bir dönemin başlamasına sebep olur. Çünkü bu öğretmen özellikle onunla ilgilenir, iki dakika geç geldiği için, elli metre öteden geçen öğretmene selam vermediği için onu disiplin kuruluna sevketmenin zevkini bol bol tatmaktadır. Sık sık odasına çağırarak hakaretler yapmak, incir çekirdeğini doldurmayacak mes'elelerden dolayı yazılı ifade almak artık günlük olaylar sırasına girmiştir. Müdür yardımcısı öğretmenin asıl derdi, aşağıda anlatılan olayla anlaşılır. Bir gün birkaç arkadaşıyla birlikte Kazancı'yı da karşısına alır,

-Bana hürmet edin, vallahi bu mektebi size taptracağım, der.

Bu sözünü bir defa daha yemin ederek tekrarlar.

-Biz sana karşı saygısız davranmadık. Her hocamıza gösterdiğimiz hürmeti size de gösterdik. Ancak sen bizi kendine hedef seçtin ve yapmadığını bırakmadın, denilir.

-Ama bana daha çok saygı göstereceksiniz. Çünkü ben müellifim, der.

Kelam ve mezhepler tarihine dair ortalama seksen sahifelik bir cep kitabı vardır.

Ona göre Kazancı ve birkaç arkadaşı bu hocaya, olağanüstü bir hürmet duyacaklar, diğer öğrenciler ise, bu hocada mükemmel bir cevher bulunmasa ağabeylerimiz bu hürmeti göstermez, diyecekler ve maksat hasıl olacaktı. Üç yıl müddetle pek önemsiz mes'elelerden dolayı uygulanan bu haksızlıklar karşısında alacağını ahirete bırakan Kazancı, mezun olur ama artık şu karara varmıştır. Bulduğum yerde kimse benim varlığımdan haberdar olmasın.

Bu karar, mezuniyetten itibaren kırk üç yıl müddetle (yani bu satırların kaleme alındığı güne kadar) ister istemez devam ettirilmiş, münzevi bir hayat tercih edilmiş, kendini tatmin edemeyen bir öğretmenin yersiz ve haksız beklentileri uğruna, cemiyet içinde ciddi faaliyetler ve hizmetler yapabilecek bir insanın azm ve şevki bir daha ayağa kalkmamak üzere yere serilmiştir. Öyle ki oturduğu mahallede, her gün selam veren, hocam diye iltifat eden bir zata, ismini sorabilmesi için on dört yıl beklemesi ona çok gelmemiş, adının Mü'min olduğunu öğrenmiştir. Yine aynı sebeptendir ki yirmi beş yıl yaşadığı Bursa'da, dükkanında yarım saat oturup sohbet edebileceği bir dosta sahip olamaması, yine o günlerin acımasız baskısına bağlıdır.

* * *

Beş ay gibi kısa bir süre için Çorum Kubbeli camii imam ve hatipliği görevi vardır. Daha sonra İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde okumak üzere vazifesinden ayrılır. Fındıklı'da, Namık Kemal İlkokulu'nun çatı katında eğitim ve öğretime devam eden Enstitüde dört yıl okur. Birinci sınıfı bitirdiğinde Kur'an Kursundaki hocası Mehmet Kemal Erdin'in büyük kızı Sacide hanımla nişanlanır, bir yıl sonra 19 Temmuz 1962 yılında evlenir. Bu evlilik sebebiyle Yüce Allah onlara, 1967 yılında Ayşe, 1969 yılında Abdullah ve 1974 yılında da İbrahim isimli üç çocuk nasip eder.

Kazancıya göre Sacide hanım; annesini, babasını ve kardeşlerini kendisi için terkederek, mutlu bir geçim yapma ümidiyle bu evliliği kabul etmiştir. Ona, en az babasının evindeki kadar huzurlu ve rahat bir hayat düzeni sağlayamadığı takdirde Kazancı kendisini namert bir kişi olarak tanımlayacaktır. Bu evlilik, karşılıklı sevgi ve saygı esasına göre kurulmuştur. Rasulullah Efendimizin "Sizden hiç kimse kendi şahsı için arzu ettiğini mü'min kardeşi için de arzu etmedikçe gerçek anlamıyla iman etmiş olmaz" anlamına gelen fermanı, bu ailenin temel prensiplerinden biri olarak belirlenmiştir. Mutluluğu eşinin mutluluğunda aramak bu ailenin en belirgin özelliği olarak tanımlanabilir. Her iki eş, kurulan yuvanın mutlulukla devamı için bir takım fedakarlıkların yapılması gerektiğini bilmektedir. Çünkü Yüce Allah, hiçbir insanı bir başkasının kopyası olarak yaratmadığına göre mutlaka arzular da,

isteklerde ayrılıklar olacaktır. Sözelimi her ikisi de mercimek çorbasını sever ama biri bugün çorba içmeyi arzu ederken, diğerinin canı bir başka yemeği isteyecektir. O zaman taraflardan birinin arzusuna dur deme ihtiyacı vardır.

Kazancıya göre evlilik bir pamuk ipliği gibidir. Eşler bu ipin birer ucundan tutmuşlardır. Biri çektiği zaman diğeri gevşetirse bu ipi kırk yıl kullanma imkanı vardır. Her iki taraf aynı anda çekerse ip kırılır. Mesela eşlerden biri sıkıntılıdır, sinirlenmiştir. Bu sinir onu bir takım sözler söylemeye iter. Fakat bu durumun farkında olan diğere eş sesini çıkarmaz, sessizce dinler. Aradan geçen birkaç saat sonra sinir hali geçer, özür dilenir, iş tatlıya bağlanır. Pamuk ipliği misali bu anlamda düşünölmelidir. Bu inceliği düşünemeyen, zamanında arzularından ferağat etmesini beceremeyen pek çok ailenin, hiç önemi olmayan konular üzerinde yoğunlaşarak, pirciği devecik yaparak mahkeme kapılarına yığıldıklarını ya da perişan bir hayatı, istemeyerek te olsa devam ettirdiklerini defalarca görmüştür. Kazancı ailesi, Yüce Allah'ın kerem ve inayetiyle kırk yılı aşan kavgasız ve gürültüsüz bir evlilik hayatını, bu prensiplere bağlı kalarak mutlulukla devam ettirebilmiştir. Mesela Sacide hanım, eşinin İstanbulda kaldığı iki yıl içinde, "beni şöyle bir olay rahatsız etti" dememe faziletini gösterebilmiştir. Halbuki o, bu evde, kayın peder, kayın valide ve büyük hala başta olmak üzere büyüklü küçüklü dokuz kişi ile beraberce yaşamıştır. Ayrıca gelin olması sebebiyle ve o günlerin anlayışına uyarak kayınpederine ve eşinin ağabeyine karşı gelinlik etmekte yani tek kelime bile konuşmamaktadır. Hafız Nuri Efendi, yıllarca beraber durduğu gelinlerinden hiç birinin sesini bir defalığına bile işitmeden vefat etmiştir.

Kazancıya göre her insan eşini, eşlerin en değerlisi olarak bilmeli, gözü sadece evinde ve eşinde olmalıdır. Onun en sevdiği yemek, o öğünde önüne konan ve eşiyile beraber yeme mutluluğunu duyduğu yemektir. Bu sebeptendir ki bir yere davet edildiği zaman aklına ilk gelen şey, ben bunu nasıl reddetme yolunu bulabilirim sorusudur. Bunda belki cemiyetten uzak bir hayat yaşamamanın da belli ölçüde tesiri vardır.

Kazancı, mutedil bir hayat yaşamıştır. Gözü yukarılarda olma gibi bir hayat tarzı onu rahatsız etmiştir. Evinde dır dır etmesini bilmeyen bir hanıma sahip olmanın da verdiği destekle -ve şüphesiz Yüce Allah'ın kerem ve inayetiyle- lüks bir hayat yaşama uğruna, kendini huzursuz edecek harcamalara girmemiştir. Ömründe bakkala, kasaba borç etmeden yaşamasını bilmiştir. Mesela evine koltuk takımının ilk defa girmesi için evlenmesinden itibaren yirmi sekiz yıl beklemiş olmak onu rahatsız etmemiş, Murat marka bir otomobil aldığı günlerde ise elli beş yaşını geride bırakmıştır. Son model bir arabanın ardından iç geçirip böyle bir arabaya sahip

olsaydım, dediğini de hiç hatırlamıyor. Ona göre en iyi araba, pek az bindiği 1993 yapımı Brodway marka otomobildir.

* * *

Yüksek İslam Enstitüsünde okuduğu yıllarda bir gün Osman Usta'yı ziyarete gider. Çemberlitaş'ta, Tavuk Pazarı diye bilinen yerde ayakkabıcılık yapan Osman Usta, yıllarca evvelki çırağını karşısında görünce pek memnun olur. Ötedenberi onu bir çırak olmaktan çok bir kardeş, bir arkadaş gibi gören ve seven Osman Usta, onu evine davet eder. Zaman zaman gelip ziyaret etmesini ister. Unkapanı'ndan Haliç'e inerken Zeyrek adı verilen yerde pek basit bir evde oturmaktadır. 1960 yılının 27 Mayıs gününe kadar işlerinin iyi gittiğini, o günden sonra devamlı gerilediğini anlatan Osman Usta, hala Çorum'daki halini devam ettirmektedir. Akşama kadar dükkanda çalıştıktan sonra bu defa evde yemek yapma, temizlik işleriyle meşgul olma, çocukların bakımı hep onadır. Çünkü Emine hanım, bu işleri göremeyecek derecede hastadır.

Bir gün Osman Usta Kazancıya, çamaşırlarını getirmesini, evde yengesinin yıkamak istediğini söyler. Aralarında şu konuşma geçer:

-Usta, okulun çamaşırcısı var. Yıkıyorlar.

-Onlar iyi yıkayamaz. Bu kadar insanın çamaşırı nasıl temizlenir?

-Ben de yıkarım ustacığım.

O zaman Osman usta, Kazancı'nın hiç unutamadığı şu sözü söyler:

-Oğlum sen buraya çamaşır yıkamağa değil, ilim öğrenmeğe geldin. Bırak çamaşırını yıkama sevabını yengen alsın ama sen çalış.

Aslında çamaşırı yıkayacak olan Osman Ustadır. Çünkü Emine yenge kendi çamaşırını yıkayacak ya da yemeğini pişirecek halde değildir.

Bir müddet konuştuktan sonra ayrılırken Osman Usta, yarın seni bekliyorum demeyi ihmal etmez. Kazancı bu isteği yerine getirmez. Ama bir gün sonra, ilk derse girmeden ziyaretçisinin olduğu söylenir. Osman Usta kapıdadır.

-Çamaşırları getirmedi, der.

Yapılan ricalar dinlenmez.

-Ben onları almadan gideyim diye gelmedim.

Artık itiraz etme hakkı kalmamıştır. Mecburen çamaşırlar verilir. Osman Usta, Perşembe gün gel, dükkandan al, emrini verir. Perşembe gün gidemeyen Kazancı Cuma sabahı ustasını yine Enstitü kapısında beklerken bulur. Tertemiz yıkanan çamaşırlar alınır, kirliler teslim edilir. Bundan böyle artık haftada bir yıkanacaklar götürülecek, yıkananlar teslim alınacaktır. Böyle yapılmadığı takdirde Usta, işini gücünü bırakacak, dükkânını kapatıp Enstitüye gelecektir.

Karnını ancak doyurabilen, dükkanındaki işine ilave olarak evinde de saatlerce iş görmeğe mecbur kalan bu tertemiz, sabırlı, iyilik sever insan ve ardından da eşi, Hakk'ın rahmetine kavuştular. Ama otuz sekiz yıl boyunca unutulmadılar. Yüce Mevla'nın dergahına, onların bağışlanması ümidiyle her gün el açıldı, isimleri söylenerek dualar arzedildi.

* * *

1964 yılında Yüksek İslam Enstitüsünden me'zun olan Kazancı, Çorum İmam Hatip Okulu meslek dersleri öğretmeni olarak göreve başlamıştır. Her yeni öğretmen gibi o da bir şeyler yapabilme hevesiyle doludur. Pek çok dersin kitabı yoktur. Bu sebeple üçüncü sınıfların akaid derslerinde okutulacak olan Kaza ve Kader konusuyla ilgili olarak öğrenciye notlar tutturur. O günlerde İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde okuyan –ve birkaç yıl sonra bacanağı olacak olan- Süleyman Uludağ'ın teklifi ve girişimiyle bu notlar “İslam'da İrade Kaza ve Kader” ismi altında bir kitap olarak basılır. Bu kitap Milli Eğitim Bakanlığınca İmam Hatip Okulları için yardımcı ders kitabı olarak kabul edilir. Bir yıl sonra dördüncü sınıflar için hazırlanan ve “İslam İmanı” adıyla bastırılan kitap da yine birkaç yıl aynı okullarda okutulmuştur.

* * *

1967 yılında askere çağrılan Kazancı, altı ay İstanbul-Tuzla Piyade okulunda eğitim görmüş, bir buçuk yıl Siirt'te 43. Piyade alayında görev yapmıştır. Bu iki yıllık devre içinde güzel hatıralar vardır. Siirt'e Perşembe akşamı varmış, Cuma namazını Çarşı camiinde kılmıştır. Camiden çıkarken omuzuna dokunan el ile geri dönmüş ve altın bulmuş gibi sevinmiştir. Çünkü karşısında, yıllar boyu Ramazan aylarında Çorum'a gelen ve beraberce mukabele okuduğu arkadaşı hafız Mehmet Dirikul vardır. Kazancı, Siirt'te kaldığı bir buçuk yıl boyunca Hafız Mehmed'in samimi dostluğu ile, gurbet derdi çekmemiştir.

İmam Hatip Okulunda öğretmen olarak geçirdiği üç yıl boyunca zaman zaman okul kütüphanesini gözden geçiren Kazancı, en çok okunan kitapların roman ve hikaye olduğunu tespit etmiştir. Ancak o gün itibariyle öğrenciye tavsiye edilebilecek çeşitten roman yok gibidir. Bir hanım kızın babasına, ya da bir annenin oğluna yüzü kızarmadan okuyabileceği, ayrıca edeb ve ahlak yönüyle bir şeyler öğrenebileceği romanlara ihtiyaç vardır. Bu düşünce altında eline kalemi alan Kazancı, askerlik hayatının da bir hatırası olur diyerek “Kaynana Münevver Hanım” ismini verdiği bir roman yazar.

O, roman tekniği açısından hiçbir iddianın sahibi değildir. Ancak yukarda belirtilen ölçü içerisinde okuyucusuna mutlaka bir şeyler verdiğine inanmaktadır. Yüzlerce okuyucudan her biri, memnuniyetini dile getirmiş ama yazar, okuduğu için edeb ve ahlak

açısından mahzurlu bulduğunu, ya da okuduğuna pişman olduğunu söyleyen tek fert ile karşılaşmamıştır.

Arkadaşı Süleyman Uludağ, Kaynana'yı bir Üvey Anne'nin takip etmesi gerektiğini, bu konunun toplum içinde ciddi bir yara olduğunu hatırlatır. Derhal mahallenin yüz akı Remziye hanım akla gelir. Sonuncusu süt emme çağında olan beş tane yetimi bağına basarak onları gül gibi yetiştiren bu fedakar, bu fazilet abidesi anne, "Üvey Anne" romanında "Fatma Hanım" ismi ile yer alır. Eski Ekin köyünden Çorum'a gelin olarak gelen ve ilkokul tahsili olmayan Remziye hanım sabırla, sevgiyle, şefkat ve merhametle üvey anneliğin tarihini adeta yeniden yazar. Pek çok öz annenin yapamayacağı fedakarlıklarla Üniversite tahsili yapan annelere şu hakikati takdim eder: Her kadın iyi bir anne olabilir fakat her kadın iyi bir üvey anne olamaz. Yazarken Kazancı'nın zaman zaman hıçkırığa hıçkırığa ağladığı Üvey anne, pek çok okuyucunun göz yaşlarıyla takip ettiği, hatta bir çok okuyucunun tevbe etmesine vesile olduğu bir kitap olmuştur.

Romanlarından ikisini hanımlara ayıran yazarımız bunu takip eden "Bir Vicdan Uyanıyor" ve "Son Fırtına" isimli iki romanı da erkeklere tahsis etmiştir.

* * *

Askerliğin bitimiyle Isparta İmam Hatip Okuluna tayini çıkan Kazancı orada beş ay kalabilmiş, Özellikle suyunu pek sevdiği bu şehirde birkaç yıl kalma isteğine rağmen yeni bir tayinle Çorum'a nakledilmiştir. Yine İmam Hatip Okulundadır.

Bir gün şehrin hayırseverlerinden biri İmam Hatip Okulu kütüphanesine on bin liralık bir bağışta bulunur. Hastadır. Ölmeden önce kitapların kütüphaneye girmesini şart koşmuştur. O günlerde neşredilmeye başlanan "Bin Temel Eser" serisinden olan kitapların tanesinin beş lira olduğu düşünülürse, on bin liranın değeri ortaya çıkacaktır. Okul Müdürü merhum Mehmet Yıldırım'ın başkanlığında Fuat Kavukçu ve Mehmet Aksu ile birlikte Kazancı da bu yolculuğa katılır. Okulların tatile girmesine sadece iki hafta kalmıştır. Haftada bir saatlik bir ders olan Usulü Fıkıh'tan imtihan yapacağı bilinmektedir. Kazancı imtihan sorularını hazırlar, güvendiği bir öğrenciye emanet eder. İmtihan saatinde dersi olmayan bir hoca bulursa, soruları ona vermesini, değilse sınıfa gidip çocuklara teslim etmesini, dersin bitiminden sonra da uğrayıp yazılı kağıtları alarak muhafaza etmesini söyler.

İstanbul'a gidilir. İrfan Yayınevi sahibi merhum Mustafa Pektut onların önüne düşer ve bir yayınevine götürür.

-Biz Çorum İmam Hatip Okuluna paramızla kitap alacağız, der.

Yayınevi sahibi tuhaflaşır. Bu tekliften duyduğu memnuniyeti şu cümle ile dile getirir:

-Allah sizden razı olsun. Para ile kitap almaya gelen İmam Hatip temsilcilerine ilk defa rastlıyorum. Şunları da benim hediyem olarak kabul edin, der ve yeterince yardımda bulunur.

Oradan ve daha birkaç yayınevinden temin edilen kitaplarla dönülür. Bu defa soruları verdiği öğrenci gelir. O saatte dersi olmayan hoca bulamadığını, soruları götürüp sınıfa teslim ettiğini ama çocukların, “Biz çalışmadık. Hocamız gelince imtihan oluruz” diyerek soruları almadıklarını söyler.

Başlarında kendilerini kontrol eden yoktur. Kitaplarını açıp rahat rahat yazmalarına kimse bir şey demeyecektir. Bununla beraber onların sınıfça gösterdikleri bu güzel ve asil davranış Kazancı'nın gözlerini yaşartmış, unutamadığı hatıralar arasında yer almıştır. Ayrıca soruların emanet edildiği öğrencinin, imtihan saatine kadar sorulardan kimseye bahsetmemesi de takdire şayandır. Kazancı bu çeşitten uygulamaları zaman zaman yapmış, soruları sorduktan sonra, “Siz kağıtları toplayıp getirirsiniz” diyerek sınıfı terkedip gitmiş ama genel olarak dört alan bir öğrencinin kağıdında altı veya daha yukarı not alacak bilgiye rastlamamıştır.

* * *

Kazancı, 1976 yılının sonlarında Bursa Yüksek İslam Enstitüsünce açılan asistanlık imtihanlarına girdi. Arap Dili ve Edebiyatı asistanlığını kazandı. 1977 yılının Mart ayında Çorum'dan ayrıldı ve yeni görevine başladı. Konya Yüksek İslam Enstitüsü hocalarından merhum Ahmet Gürtaş'ın yönetiminde çalışması ve “Hitabet-i Nebeviyye” konulu bir tez hazırlaması kararlaştırıldı. Tayin kararnamesine göre kendisiyle birlikte Enstitü'de çalışan onbeş asistanın hazırlayacakları tezler aynı zamanda “doktora” olarak değerlendirilecekti. Hazırlanan tez, kabul edildi ve “Peygamber Efendimizin Hitabeti” adı altında neşredildi.

Yüksek İslam Enstitülerinin İlahiyat Fakültelerine dönüşümünden sonra görülen lüzum üzerine doktoralar, ayrı birer kurul tarafından incelemeye alındı. Başarılı görülmesi sonucu olarak Kazancı 16.12.1983 tarihinde doktor unvanını aldı.

Doçentlik için yabancı dil sınavına Arapça'dan girmesi sonucu olarak kazandığını bildiren belgeye, “Arap Dili ve Edebiyatından tez hazırlayamaz” kaydının konulması üzerine İslam Tarihi ve Sanatları bölümünü tercih etti. Çalışmalarını bu yönde devam ettirdi.

30. 10. 1991 tarihinde, Abdülmelik b. Mervan ve Ziyad b. Ebih isimli çalışmalarıyla Doçent oldu Mervan b. Hakem isimli başvuru eseri ve bir kısım makalelerle müracaat ettiği Profesörlük kadrosuna 28. 05. 1999 tarihinde atandı. Halen Fakültede İslam Tarihi dersleri veren Kazancı, 01. 08. 2003 tarihinde yaş haddinden emekli olacak.

* * *

Kazancı, Yüksek İslam Enstitüsünü de İlahiyat Fakültesini de pek sevmiş, bu müesseseler onun için adeta ikinci bir adres olmuştur. Yirmi beş yıl süreyle bu müesseseye severek gidip gelmiş, girdiği sınıftaki öğrencileriyle iyi anlamda bağlantılar kurmuş, zaman zaman ziyaretine gelen öğrencilerle hasbıhal etmenin ve onlara kendi eliyle demlediği çayı ikram etmenin zevkini yaşamıştır. Halbuki o, Enstitü hayatı boyunca hiçbir hocasının odasına oturup bir bardak çay içme fırsatını bulamamıştır. Bir imtihan esnasında dışarda gürültü çıkaran öğrencilere sessiz olmalarını ihtar etmiş ve şayet gürültü çıkarmakta devam ederlerse kavga edeceğini söylemiş, ama cevap olarak kendisini pek memnun eden bir cümle ile karşılaşmıştır:

-Hocam, seninle kavga etmek bile güzeldir.

Hoca, bu güzel duyguyu dile getiren öğrencisine bir "Üvey Anne" hediye etmeyi ihmal etmemiştir.

Bu arada Hocanın unutmadığı bir hatırası daha var. Bir teneffüs anında yanına yaklaşan bir öğrenci ile aralarında şöyle bir konuşma geçer:

-Hocam, bana hakkını helal edebilir misin?

-Neden?... Sana hakkımı helal etmeyi gerektiren bir olay hatırlamıyorum

-Ben bir yıl boyunca bulunduğum her toplantıda, Allah rızası için senin aleyhinde propaganda yaptım.

-Peki şimdi yanıma gelmene sebep ne?

-Bir kitabını okudum ve benim düşündüğüm gibi bir kişi olmadığını anladım.

-O kitabımı okumana sebep ne idi?

-Senin mel'netini daha açıklıkla, delilleriyle anlatmak istiyordum, ama yanıldığımı anladım.

-Bu defa o toplantılarda, ben size o adamı yanlış tanıtmışım. Gerçekte o öyle değilmiş diyebilecek misin?

-Hayır.

-Neden?

-Çünkü benim o kimselerin yanında bir itibarım ve şerefim var. Bu şerefi kaybetmek istemem ama bundan böyle aleyhinde konuşmam.

-Kendi şerefimiz bahis konusu olunca tek adım atamıyorsunuz ama hocanın şerefini bol keseden harcamada pek cömert davranıyorsunuz. Ben sana hakkımı helal edeyim ama Yüce Allah yakarı bırakır mı bilmem. Çünkü O; kulak, göz ve gönül sorumlu tutulacak diyor.

* * *

Kazancı yaşının icabı olarak on paranın kullanıldığı zamanları yaşamıştır. Bir gece uykuya dalmak üzere iken, babasının bir avuç dolusu pırl pırl sarı parayı koynuna doldurduğunu üzerine,

duyduğu sevinci hala unutamıyor. Sonradan bunların yeni çıkan on para olduğunu öğrenir. Bunların dördü bir kuruş etmektedir.

İlkokula giderken genel olarak her öğrenci gibi iki kuruşluk defter almanın ötesine geçememiştir. Bir gün sınıf arkadaşlarından Gürcan'ın on kuruşluk defterle okula gelmesi apayrı bir olay olmuş, diğer sınıflardan "on kuruşluk defter" i görmek için gelen ziyaretçiler onu hayretle seyretmişlerdir.

Zamanla para birimleri, yükselen enflasyonun altında kalıp birer birer piyasadan çekilmiş, on paranın ardından bir kuruş, yüzpara, beş kuruş... unutulmuşlar listesindeki yerlerini almışlardır. 1956 yılında aynı sokakta genişçe bahçesi ve kuyusu da bulunan bir ev, Kazancı ailesi tarafından on bin liraya alınır. Bu meblağın ödenebilmesi için babası ve ağabeyi yıllarca çalışmak zorunda kalmışlardır.

Ama enflasyon canavarı durmadan, insafsızca ilerler. Nihayet 2003 yılında bir demet maydanoz için beş yüz bin lira ödemeğe mecbur olan Hoca, elini alnına kor, Türk parasının bu derece itibar kaybedişi karşısında ister istemez büyük bir üzüntü duyar. bu kadar parayla elli tane bahçeli ev alabileceği günleri esefle yadeder. 1966 yılında vefat eden rahmetli baba bugün dünyaya gelse, bir tuvalet ihtiyacı için o gün aldığı maaş ile tam beş yüz yirmi ay çalışması gerektiğini öğrense ne yapacağını bilemez hale gelecek ve "İyi ki ölmüşüz oğlum" demekten kendini alamayacaktı, diye düşünür.

* * *

Hocanın bir özelliği de dikkatsiz ve dalgın olmasıdır. Kendisine zaman zaman aleyhte puan kazandıran bu iki halinden kurtulma imkanını bulamamıştır. Mesela akşama kadar evdedir. Ama başını bir tarafa çevirdiği zaman, eşinin sırtında hangi renk bir elbise bulunduğu sorulsa çoğu defa doğru cevabı bulamayacaktır. Bir defasında pantolonunu temizleyiciye verir. Alması gereken günde gider ve hazır olmadığını öğrenir. Dükkan sahibi pantolonu bulmasını ve bir gün sonra hazır edebileceğini söyler. Hoca arar ve bulur ama pantolon getirdiğine göre daha da perişan durumdadır. Adama bu durumu hatırlatır, o kendilerinin kirletmediklerini söyler. Hoca ısrar eder. Neticede hocadan tesellüm kağıdı istenir ve o pantolonun başkasına ait olduğu anlaşılır. Ama hoca da haklıdır. Çünkü aynı kumaştan bir pantolonu giymiş ve on yıl evvel eskitip atmıştır.

Bursa'ya ilk geldiği günlerde oturduğu ev Enstitüye yakın bir yerdedir. Bir gün öğle sonu eve gelir. Gelirken ekmeği almayı da ihmal etmez. Ancak hanım evde değildir. Bir miktar daha çalışayım diye Enstitüye gelir. Akşama yakın bir saatte döner. Mahalle bakkalının önünden geçerken onu, elinde ekmeğe dışarı çıkarken görür. Aralarında üç metre kadar bir mesafe vardır. Ona döner,

-Ben ekmeği almıştım, der.

Fakat ikinci defa bakışında onun bir başkası olduğunu farketmiştir. Çünkü artık aralarında sadece iki metrelik mesafe kalmıştır. Alnına ter yürür. Fakat hoca tez kendine gelir, içerdeki birine seslenir gibi “ben ekmek almıştım” diyerek dükkana doğru ilerler.

Bir gün çocuklarla Kültür Parka giderler. Önde hoca eşiyile ilerlemekte ve çocuklar arkadan gelmektedir. Bir zaman yürürler. Hoca yanındaki hanıma bir şeyler anlatmakta ve oda sessizce dinlemektedir. Nihayet arkadan oğlu Abdullah yetişir, ceketinin kolundan tutarak onu uyarır:

-Bu hanım, annem değil, der.

Bu çeşitten dalgınlıklar sadece bir defalığına mahsus olmaz. Sonuncusu bu satırların yazılmasından on gün kadar önce vuku bulur. Fakat bu defa hocayı uyanan kendi gözleridir. Yanındaki kadının yabancı olduğunu farketmiş ve özür dilemiş, daha sonra alış veriş yapılan dükkanın öte köşesindeki hanımını çağırarak yanında bulunursa daha iyi olacağını hatırlatmıştır. Eşinin yanında yürümeyi beceremeyen hanımda da belli ölçüde kusur bulunduğunu söylemeye hocanın dili varmıyor.

2002 yılının bir kış gecesinin geç saatlerinde şiddetli bir gürültü ile hoca pencereye koşar. Aynı anda en az yirmi pencere açılmıştır, nelerin olup bittiğini anlamak isteyen insanlar bakışmaktadırlar. Komşulardan birinin arabasının freni patlamış bu defa hakimiyet elden gitmiş ve araba, daracık yolun ortasında, tekerleri havaya çevrili halde kalmıştır. Sürücünün yara almadan kurtuluşu da Yüce Allah'ın bir ikramı olmalıdır. Ancak hoca, böyle bir dar yolda değme usta şoförlerin bile bir arabayı bu şekilde devirebileceğini bir türlü kabullenemez.

Olay Perşembe gecesi olmuştur. Pazar günü eşi hocayı bir güzel paylar. Gidip geçmiş olsun demediği için ayıplar. Hoca bu hızla evden çıkar ve Emir Sultan Camiine gider. Namazdan sonra adamın camiden çıktığını görür ve sevinir. Yanına kadar gelince onunla tokalaşır ve

-İnşaallah zarar ziyan yok, der. Adam,

-Hamdolsun üzücü bir şey olmadı, cevabıyla mukabele eder.

Hoca bu defa bütün cesaretini toplar. “Allah bir daha göstermesin, son gördüğün olsun”, diyecek ve işi tatlıya bağlayacaktır. Fakat camiden çıkan ve onu görenler buna fırsat vermezler, adama sarılırlar,

-Allah mübarek etsin, tekrar tekrar yüz sürmeyi nasip etsin demeye çıkarlar.

Adam hacdan gelmiştir ve pek tabii olarak arabanın devrildiğinden bile haberi yoktur. Yani bu adam başka, arabayı deviren adam başkadır. Pek tabii olarak hocanın alnına terler yürür. Asıl arabayı bu defa kendisi devirecekken son saniyede

kurtulmuştur. Pek tabii olarak her zaman olduğu gibi mes'eleyi çabucak kavrar ve yaptığı hac sebebiyle adamı tebrik eder. Ama bir başka gün onu tekrar ziyaret edip olanları anlatmaktan da kendini alamaz.

* * *

Geçmişini düşündükçe Hocanın, “keşke...” dediği bir çok şey var. O bir defa daha bu hayatı yaşama fırsatını bulsa belki daha düşünceli, daha az hatalı bir hayat çizgisi çizebilecek. Zamanla yeterince değer vermediği ya da hiç umursamadığı bir takım olaylar karşısında daha duyarlı, daha seviyeli bir konumda olacak. Mesela Ankara’da bir matbaayı gezerken basılmakta olan Kur’an-ı Kerimlerden birini alıp bakmak ister. On yedi yaşlarında bir delikanlı ona abdestli olmak gerektiğini hatırlatır. Kazancı ona “bunu bilmediğimi sanmış olmayasın” anlamında bir bakışla bakar ve biliyoruz, der. Çocuk bir tarafa çekilir. Bir bakıma azar işittiği için yüzü kızarmıştır. Belki bir daha gelen ve Kitab-ı Kerime el uzatan birine böyle bir hatırlatma yapamayacaktır. Kazancı, o çocuğu medeni cesareti sebebiyle tebrik, hatta teşekkür etmesi gerektiğini, yaptığı hareketin kendine yakışmadığını düşündüğü zaman ise artık iş işten geçmiştir. Dilini tutamadığı, hareketlerini kontrol edemediği daha bir çok örnek bulma imkanı var.

Gerek Yüce Mevla’ya ve gerek insanlara karşı yapılan bu ve benzeri bir çok hata onun hayat defterindeki yerlerini almış. Bir kısmı tamir edilemez olan ve sadece onun vicdanında –ve pek tabii olarak Yüce Allah’ın kayıtlarında- yer tutan bu hatalar zaman zaman onun gözlerinin önüne geliyor, içini bir sıkıntı, bir utanç duygusu kaplıyor. Adam sende deyip geçme imkanı olmuyor. Olsa da bu umursamazlığın ona bir fayda temin etmeyeceğini, bugüne kadar öğrenebildiği kırık dökük bilgilerle anlayabiliyor.

* * *

Hoca, “Keşke Rasulullah Efendimizin devrinde yaşamış olsaydım” gibi olmayacak şeylerle kendini avutma yolunu tutmamıştır. Sırf o devirde yaşamış olmanın bir insana fayda ya da zarar temin edemeyeceği kanaatindedir. O zamanda yaşadığı halde Rasulullah Efendimizden habersiz yaşayıp ölen bir nice insan vardır. Efendimizle görüşen insanların kendi kabiliyyet ve iradeleri nispetinde belli merhalelerde kaldığı da inkar edilemez. Başta Ebu Cehil olmak üzere sayıya gelmez müşrik, Rasulullah Efendimize karşı durabilmek için var güçleriyle dayanmışlar. Başta İbn Ebi Selul olmak üzere pek çok münafık kendilerine göre doğru olan yolu seçmişler ve Efendimizle, müslümanlarla ve Yüce Allah’ın diniyle alay etmişler. Yine başta Hz. Ebu Bekir olmak üzere bir iman ordusu yetişmiş. Ama bu iman ordusu hayatları boyunca pek çok imtihandan geçmiş. Mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda mücadele vermekle mükellef tutulmuşlar.

Bugünkü hayatın bir takım zorluklarına bakarak ve o zamanı günlük güneşlik zannederek ben o zamanda yaşasam şöyle yapardım, böyle çatarım diye hayaller kurmanın bir anlamı olmamalıdır. Onları adam eden Kitab-ı Kerim olduğu gibi elimizdedir. Sünnet-i Nebeviye yeterince mevcuttur. Bu iki değerli kılavuzun önderliğinde samimiyetle Rabbine yönelen bir insan çok şeyleri elde edebilir ya da o zamanda da olduğu gibi imtihanı kaybeder. Nitekim Efendimizin devrinde yaşayanlarda da durum böyledir. İman edenler arasında ise seviye farkı pek açık şekilde bellidir.

Hayatı boyunca her gün onbinlerce nefes alıp veren, nefes almadığı takdirde öleceğini bilen pek çok insan, bu nefesleri Yüce Allah'ın bir nimeti olarak düşünmeyi aklından geçirmeden akşamlara ulaşır, sabahları getirir. Vücudundaki eklemeler bulunmasa hareket edemeyeceğini ve bunun bir şükürünün bulunması gerektiğini hatırına bile getirmez. Yediği içtiği her şeyin bin türlü ameliyeden sonra yararlı olanlarını vücuda dağıtma, zararlı olanlarını dışarı atma gibi bir sistemin sadece Yüce Allah'ın izin ve keremiyle işlediğini düşünüp kendine bir görev çıkarmaz. Elektrik düğmesine basınca aydınlığın gelmesi onu hamd ve şükür yoluna sevk etmez... Bu çeşit bir hayatı boşuna yaşayan insan Hz. Peygamber devrinde yaşasa ne yapardı?

Bütün bunları bana Peygamberim hatırlatırdı denilirse, Kur'an ve sünnet bunları yeterince hatırlatmakta ve iyi bir insan olmanın, mükemmel bir şahsiyet olmanın yolunu bugün de göstermektedir, denilir.

* * *

Kazancı'nın ilk kitabı 1966 yılında basıldı. Bugüne kadar basılmış olan çalışmaları şöyle takdim edilebilir:

- 1- İslam'da İrade Kaza ve Kader İstanbul, 1966, 93 sahife
- 2- İslam İmanı, İstanbul, 1968, 143 s.

Bu iki kitap, İmam Hatip okullarında bir zaman yardımcı ders kitabı olarak okutuldu. Daha sonra her ikisi birleştirilerek ve ders kitabı mahiyetinden çıkarılarak İslam Akaidi ismiyle basıldı.

3- Kur'an Işığında Peygamberlik ve Peygamberler. (Arapçadan terceme) Konya 1974, 186 s.

4- Nübüvvet Pınarından Kırk Hadis. İstanbul 1978, 407 s. İmam Nevevi tarafından derlenen ve Hadis-i Erbain adı verilen 42 hadisin terceme ve izahıdır.

5- Peygamber Efendimizin Hitabeti, İstanbul 1980, 238 s. Hitabet-i Nebeviye isimli doktora tezidir. Pek az nispette ilave ve çıkarma yapılmıştır.

6- Peygamberimizin Öğrettiği Dualar ve Zikirler, İstanbul, 1982, 248 s.

7- Dini Bilgiler. (Komisyon çalışması) Diyanet İşleri, Ankara 1982, 231.

Bu çalışma beş bölümden oluşuyor ve her bölümün evvela seksen daktilo sayfası, sonra kırk daktilo sayfası tutarında hazırlanması isteniyordu. Hazırlandı, şayet öğrencinin istifade etmesi isteniyorsa seksen sahifelik olanların basılması da ısrarla hatırlatıldı. Fakat kısa olan tercih edildi ve birkaç yıl tecrübe edilip fayda hasıl olmadığı anlaşılınca bir daha basılmadı.

8- Tarih-i Din-i İslam, İstanbul, 1983, 816 s. Seydişehirli namıyla bilinen Mahmud Es'ad Efendi tarafından geniş kapsamlı bir İslam tarihi olur düşüncesiyle başlanan bu tarih, maalesef Rasulullah Efendimizin vefatına kadar hazırlanabilmiştir. Bir medhal ve daha sonra Mekke ve Medine devirleri için birer cilt olmak üzere üç cilt olarak basılan bu eser, Marifet Yayınevinin teklifiyle kardeşi Osman Kazancı'nın da yardımıyla bitirildi ve tek cilt halinde "İslam Tarihi" adıyla basıldı.

9- Peygamberimize Neden İnanmadılar İstanbul 1983, 300 s. Bu kitapta Cahiliyye devri müspet ve menfi yönleriyle ele alınmış, daha sonra cahiliyye Araplarının akli durumları üzerinde bir araştırma yapılmış, bunu takiben evvela muhtemel sebepler incelenmiş, sonra onların Hz. Peygambere yaptıkları itirazlar üzerinde durulmuş ve son olarak da iman etmemenin asıl sebepleri açıklanmıştır.

10 - 15- Saadet Devri : Rasulullah Efendimizin hayatını bir gün gibi düşünüp, fecr-i sadıktan itibaren güneşin batışına kadar geçen zaman hayal edilmiş ve altı kitap halinde verilen mübarek devir şu isimlerle takdim edilmiştir.

- a) Özlenen Şafak İstanbul 1982, 312 s. Fil hadisesinden itibaren Rasulullah Efendimize Nübüvvetin gelişine kadar.
- b) Aydınlıklara Doğru, İstanbul 1983, 428 s. Nübüvvetin gelişinden hicrete kadar.
- c) Doğuş, İstanbul 1984, 392 s. Hicretten Uhud muharebesine kadar.
- d) Yükseliş, İstanbul 1987, 341 s. Hudeybiye barışına kadar.
- e) Guruba Yaklaşırken, İstanbul 1987, 323 s. Mekke'nin fethine kadar
- f) Mutlu Kavuşma, İstanbul 1987 202 s. Efendimizin vefatına kadar

16- İlk ve Büyük Halife Hz. Ebu Bekir, İstanbul, 1995, 349 s.

17- Adil Halife Emirü'l-mü'minin Hz. Ömer 1, İstanbul 1995, 325 s.

18- Adil Halife Emirü'l-mü'minin Hz. Ömer 2, İstanbul 1995, 331 s.

19- Emevilerin Mahvettiği Şehid Halife Hz. Osman 1, İstanbul 1999, 258 s.

20- Emevilerin Mahvettiği Şehid Halife Hz. Osman 2, İstanbul 1999 316 s.

21- Talihsiz Halife Emirü'l-mü'minin Hz. Ali 1, İstanbul 2002, 383 s.

22- Talihsiz Halife Emirü'l-mü'minin Hz. Ali 2, İstanbul 2002, 376 s.

23- Hz. Adem'den Hatemü'l-Enbiyaya 1, İzmir 1990, 300 s.

24- Hz. Adem'den Hatemü'l-Enbiyaya 2, İzmir, 1990, 288 s.

25- Hz. Adem'den Hatemü'l-Enbiyaya 3, İzmir 1990, 234 s.

26- Çeşitli Yönleriyle Nübüvvet Kavramı, İstanbul 1997, 232 s.

Nübüvvet ile ilgili yedi makaleden oluşmaktadır.

Romanlar:

27- Kaynana Münevver Hanım, İstanbul 1969, 226 s.

28- Üvey Anne, İstanbul 1970, 214 s.

29- Bir Vicdan Uyanıyor, İstanbul 1974, 248 s.

30- Son Fırtına, Ankara 1976, 276 s.

31- Zulmetten Nura (Bunalım Çağından İslam'ın Aydınlığına), Sadeleştirme, Mehmet Şemseddin Günaltay, İstanbul 1998, 319 s.

Basılmamış olanlar:

1- Abdülmelik b. Mervan (Doçentlik tezi)

2- Ziyad b. Ebih (Doçentlik tezi)

3- Mervan b. Hakem (Profesörlük tezi)

4- Bir İnsan Olarak Hz. Ömer (Makale)

5- Hz. Ömer'de Za'f Belirtileri (Makale)

6- Rasulullah Efendimizin Beşeri Yönü (Makale)